

¹ Benešhez intézett levele elküldése után Károlyi sajtótájékoztatót tartott, ahol többek között ezt mondta: „Főleg azért írtam ezt a levelet Beneš elnök úrnak, mert az volt az érzésem, hogy szavamnak nagyobb súlya lesz, miután ő tudja legjobban, mennyire barátja voltam mindig és vagyok ma is a csehszlovák-magyar közeledésnek. A dél-szlovákiai sajnálatos események ellenére azt szeretném, ha a magyarság és a magyar sajtó megőrizné nyugalmát, és gondosan ügyelne arra, hogy minden túlzás és színezés nélkül, csakis a tényekről számoljon be. Nem szabad, hogy ezek az események ürügyet szolgáltatssanak arra, hogy a magyarság hangulata ismét a „Nem, nem soha” revizionista hangulatba csapjon át.” (*Népszava, 1946. november 30.*)

Pár héttel előbb, november 10-én interjút adott Havasnak a sajtó részére a szlovákiai kitelepítésekről. „A 200 000 magyar kitelepítése ellen az első pillanattól kezdve tiltakoztam. Valóban mindent meg kell tenni, hogy ez ne történjék meg. Sőt amikor 1943-ban Beneš elnök Londonban először említette nekem, nem is a kitelepítést, de a lakosságcserevel kapcsolatos elgondolást, rögtön kifejtettem neki, hogy miért tartom a nemzetiségi kérdésnek ezt a megoldási formáját károsnak... Azóta sem változtattam e véleményemen.” Miután Magyarország a kitelepítést megakadályozni nem tudja, kompromisszumot kell találni.

November 27-én Károlyi felkereste az új angol követet, Helmet, és közölte vele, nagyon aggódik a szlovákiai magyarságért, és ezért „személyes táviratot küldött barátjának, Beneš elnöknek, kérve őt, vessen véget a magyarok üldözésének”. Károlyi rokonszenvez a cseh vezetőkkel, de attól tart, „hogy ebben az ügyben a szlovákok zsarolják őket”, azzal fenyegetődve, hogy a szovjet érdekszférán belül önálló államot alakítanak. Neki, Károlynak nincsenek különösebb politikai ambíciói, de szívesen lenne prágai követ. A továbbiakban Károlyi elmondta a követnek, hogy aggasztónak tartja Magyarország gazdasági helyzetét, bár látja a fejlődést, de Magyarország kicsiny ahhoz, hogy valóban önálló gazdasági entitást képezzen - ezért szorgalmazza ő a dunai föderációt.

278. KÁROLYI MIHÁLY LENGYEL LÁSZLÓHOZ

(Budapest, 1946. december 7.)

Megkaptam kedves Mikulását, és valóban meghatott, hogy reám gondolt, és ilyen hasznos ajándékkal lepett meg. Holnap utazom 8-10 napra Németországba,¹ 19-e körül ismét itthon leszek, és nagyon örülnék, ha telefonon felhívna, és megbeszélhetnénk, hogy mikor jöhetne hozzám, mert szeretném személyesen is megköszönni figyelmességét.

Szívélyes üdvözléssel

PIL 704. f. 130. ó. e. (eredeti)

¹ Károlyi ekkor látogatta meg Erzsébet nővérét. L. e kötet 284. sz. levelét.

279. SZTANYKOVSKY TIBOR KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Mosonszentjános, 1946. december 10.)

Elnök Úr!

Egy régi katonája jelentkezik most Elnök Úrnál azzal a tiszteletteljes kérelemmel, szíveskedjék őt kihallgatáson fogadni.

Mint a 11-es Katonatanács tagja, 1918 októberében részt vettem a Katonatanács megalakításában, s azok közt a tisztek között voltam, akik elnökünk, Csernyák Imre vezetésével október 25-én Elnök Úrnál jártunk küldöttségileg, s bejelentettük a Nemzeti Tanácsnál a Katonatanács megalakulását. Forradalmi szereplésünkre Elnök Úr bizonyára jól emlékszik, egyébként az októberi forradalom után Bús Fekete László tollából megjelent „Katonaforradalmárok”¹ című könyv részletesen leírja szereplésünket.

Az ellenforradalom idején Horthy Miklós hadbíróasága „forradalmi bűneim” miatt perbe fogott, s a Tisza ügyből kifolyólag 1920. szeptember 15-én kötél általi halálra ítélte, majd a következő évben a legfelsőbb honvédtörvényszék büntetésemet 18 évi súlyosbírtott súlyos börtönbüntetésre változtatta át. E büntetésemet részben a budapesti Margit körúti katonai börtönben, részben a szegedi Csillag börtönben az utolsó percig kitöltöttem, s 1937. december 1-jén szabadultam.

Politikai pörből kifolyólag Magyarországon én viseltem a leghosszabb börtönbüntetést.

Szabadulásom után a reakciós rendszer üldözése tovább tartott: újjal mutogattak a „Tisza-gyilkosra”, állandó rendőri felügyelet, őrizetbe vételek, verések stb., s nem engedtek sehol elhelyezkedni, s mint volt katonatiszt s abszolvált jogász, mezőgazdasági nap számosként tartottam el kétgyermekes családomat.

A főlzabadulás Szegeden ért, jelenleg pedig Mosonszentjánoson lakom, s mint újgazda földműveléssel foglalkozom.

Szegény ember vagyok, s nem szeretnék hiába Budapestre utazni s magamat költségbe venni, hogy Elnök Úrral személyesen beszélhessek, azért levélben jelentem be ezt a szándékomat, kérve Elnök Urat - amennyiben fogadni szíveskedne -, méltóztassék engem a kihallgatás időpontjáról értesíteni.

Nagybecsű értesítését várva vagyok tisztelettel

Történeti Hivatal K 747 (egykorú másolat)

¹ Bus Fekete László: Katonaforradalmárok. Budapest, 1919.

280. KÁROLYI MIHÁLY LENGYEL LÁSZLÓHOZ

(Budapest, 1946. december 27.)

Kedves Lengyel!

Megkaptam a karácsonyi ünnepek alkalmából küldött kedves ajándékát, és azt nagyon köszönöm.

Mind Magának, mind családjának minden jót és boldog ünnepet kívánok. Ünnepek után több időm lesz, kérem hívjon fel telefonon. Legbiztosabb reggel (9-10-kor).

Szívélyes üdvözléssel

PIL 704. f. 130. ó. e. (eredeti)

281. KÁROLYI MIHÁLY MARÓCZY GÉZÁHOZ

(Budapest, 1946. december 27.)

Kedves Maróczy mester!

Nagyon köszönöm hozzá elküldött könyveit. Igazán nagy érdeklődéssel fogom elolvasni azokat.

Az ünnepek alkalmából küldött jókívánságait is köszönöm és a legmelegebben viszonozom azokat.

Szívélyes üdvözléssel¹

PIL 704. f. 334. ó. e. (eredeti)

¹ Maróczy gyermekeinek közlése szerint Károlyi, aki szenvedélyes sakkjátékos volt, már az első világháború előtt ismerte Maróczyt. Maróczy 1946 karácsony előtt jókívánságaival együtt néhány újabban megjelent sakkkönyvét is elküldte Károlyinak.